

LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖ

NUTARIMAS

**DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS ADMINISTRACINIŲ NUSIŽENGIMŲ KODEKSO
492 IR 590 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO NR. XIIP-4037**

2020 m. d. Nr.
Vilnius

Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos Seimo statuto 138 straipsnio 3 dalimi ir atsižvelgdama į Lietuvos Respublikos Seimo valdybos 2020 m. sausio 8 d. sprendimo Nr. SV-S-1516 1 punktą, Lietuvos Respublikos Vyriausybė **n u t a r i a**:

Nepritarti Lietuvos Respublikos administracinių nusižengimų kodekso 492 ir 590 straipsnių pakeitimo įstatymo projektui Nr. XIIP-4037 (toliau – Projektas). Vyriausybė 2019 m. rugpjūčio 7 d. nutarimu Nr. 833 „Dėl Lietuvos Respublikos tabako, tabako gaminių ir su jais susijusių gaminių kontrolės įstatymo Nr. I-1143 19 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIP-815(3)“ nepritarė draudimui rūkyti daugiabučių namų balkonuose ir terasose, jeigu bent vienas namo gyventojas tam prieštarauja, taip pat nepritarė pareigos juridiniam ar fiziniam asmeniui, kuris atsakingas už pastato, kuriame yra rūkoma, priežiūrą, užtikrinti, kad tabako dūmai iš patalpos, kurioje yra rūkoma, nepatektų į kitas patalpas, įtvirtinimui. Jei Lietuvos Respublikos Seime būtų pritarta nurodytoms Lietuvos Respublikos tabako, tabako gaminių ir su jais susijusių gaminių kontrolės įstatymo Nr. I-1143 19 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIP-815(3) (toliau – Įstatymo projektas XIIP-815(3)) nuostatoms, siūlytina Projektą tobulinti, atsižvelgiant į šiuos siūlymus:

1. Lietuvos Respublikos tabako, tabako gaminių ir su jais susijusių gaminių kontrolės įstatymo Nr. I-1143 (toliau – Tabako kontrolės įstatymas) 19 straipsniu reguliuojamas tabako gaminių vartojimo ribojimas, o administracinė atsakomybė už šio straipsnio pažeidimą nustatyta Lietuvos Respublikos administracinių nusižengimų kodekso (toliau – ANK) 492 straipsnyje „Tabako kontrolės įstatyme nustatytas tabako gaminių ar susijusių gaminių vartojimo ar jų turėjimo ribojimo pažeidimas“. Šis ANK straipsnis apima visus galimus Tabako kontrolės įstatymo 19 straipsnio pažeidimus. Atsižvelgiant į tai, Projekto 1 straipsnio 1 dalyje pateiktas siūlymas keisti ANK 492 straipsnio pavadinimą ir papildomai išskirti, kad šiame straipsnyje, be kita ko, įtvirtinta administracinė atsakomybė už buto arba patalpos savininkui ar kitų daiktinių teisių turėtojų nustatytų reikalavimų nevykdymą, yra perteklinis ir nesukuria pridėtinės teisinės vertės. Todėl siūlytina šio keitimo atsisakyti.

2. Projekto 1 straipsnio 2 dalyje keičiamoje ANK 492 straipsnio 3 dalyje siūloma įtvirtinti administracinę atsakomybę buto arba patalpos savininkui ar kitų daiktinių teisių turėtojų už Tabako įstatyme nustatytų reikalavimų nevykdymą. Už šį administracinį nusižengimą siūloma nustatyti administracinę nuobaudą – baudą nuo devyniasdešimt iki vieno šimto penkiasdešimt eurų. Pažymėtina, kad už ANK 492 straipsnio 1 dalyje nurodytą administracinį nusižengimą – Tabako kontrolės įstatyme nustatytą tabako gaminių ar susijusių gaminių vartojimo ar jų turėjimo ribojimo pažeidimą įtvirtinta administracinė atsakomybė yra įspėjimas arba bauda nuo dvidešimt iki penkiasdešimt eurų. Įvertinus galiojantį ir siūlomą teisinį reguliavimą, pastebėtina, kad Projektu siekiama įtvirtinti bauda buto arba patalpos savininkui arba kitų daiktinių teisių turėtojų yra 3,4 karto didesnė (vertinant baudos vidurkį) negu bauda asmeniui,

kuris rūkė neleistinoje vietoje ar padarė kitų Tabako kontrolės įstatyme nustatytų tabako gaminių ar susijusių gaminių vartojimo ar jų turėjimo ribojimo pažeidimų. Projekto aiškinamajame rašte nėra atskleista, kodėl buto arba patalpos savininko arba kitų daiktinių teisių turėtojo pažeidimas laikytinas daug pavojingesniu už kitus (kitų subjektų padarytus) Tabako kontrolės įstatymo pažeidimus. Atsižvelgiant į tai, teigtina, kad Projekto 1 straipsnio 2 dalyje siūloma sankcija prieštarauja teisėkūros proporcingumo principui, todėl ji turėtų būti atitinkamai švelninama arba aiškinamasis raštas papildomas argumentais, pagrindžiančiais didesnę minėto administracinio nusižengimo pavojingumą.

3. Siekiant teisinio aiškumo, tikslintinas Projekto 1 straipsnio 2 dalyje dėstomas ANK 492 straipsnio 3 dalies dispozicijos tekstas, nurodant, kokių Tabako kontrolės įstatymo reikalavimų nevykdymas užtraukia administracinę atsakomybę buto arba patalpos savininkui ar kitų daiktinių teisių turėtojui.

4. Pastebėtina, kad keičiamo ANK 492 straipsnio 2 dalyje įtvirtinta administracinė atsakomybė už pakartotinį Tabako kontrolės įstatyme nustatytą tabako gaminių ar susijusių gaminių vartojimo ar jų turėjimo ribojimo pažeidimą. Siekiant teisinio reguliavimo nuoseklumo, siūlytina ir buto arba patalpos savininkui ar kitų daiktinių teisių turėtojui nustatyti administracinę atsakomybę už ANK 431 straipsnio 3 dalyje numatyto administracinio nusižengimo padarymą pakartotinai.

5. Projekto 2 straipsnyje siūloma papildyti ANK 590 straipsnį 5 dalimi ir ją nustatyti, kad administracinių nusižengimų teiseną dėl rūkymo daugiabučių namų balkonuose, terasose, lodžijose, kai bent vienas namo gyventojas prieštarauja rūkymui, pradedama tik pagal to daugiabučio namo gyventojų <...> pareiškimą, su kuriuo turi būti pateikiami duomenys, patvirtinantys rūkymo daugiabučio namo balkone, terasoje, lodžijoje faktą ir aplinkybes. Pažymėtina, kad ANK 590 straipsnyje yra nustatytas bendras pagrindas pradėti administracinių nusižengimų teiseną: administracinio nusižengimo teiseną gali būti pradėta *gavus pranešimą, aktą ar kitokį dokumentą, kuriuo asmuo, kuris nėra pareigūnas, užfiksavo administracinio nusižengimo požymių turinčios veikos padarymą*. Atsižvelgiant į tai, Projekto 2 straipsnio siūlymas išskirti vieno administracinio nusižengimo teisenos pradėjimo pagrindą (kurį apima ir šiuo metu nustatytas bendras pagrindas) nedera su teisėkūros tikslingumo ir aiškumo principais. Jei toks atskiras pagrindas būtų įtvirtintas, tokiu atveju turi būti pateikiama nuoroda į konkrečią ANK normą, nurodant konkretų straipsnį ir jo dalį, o ne į Tabako kontrolės įstatymo nuostatas. Taip pat, kalbant apie šį pagrindą, nėra aišku, kas laikytina duomenimis, patvirtinančiais rūkymo daugiabučio namo balkone, terasoje, lodžijoje aplinkybes, todėl likus numatomam Projekte teisiniui reguliavimui šis aspektas taip pat turėtų būti konkretizuotas.

6. ANK 590 straipsnio 5 dalyje siūloma nustatyti, kad daugiabučio namo gyventojas kartu su pareiškimu turi pateikti ne tik duomenis, patvirtinančius rūkymo daugiabučio namo balkone, terasoje, lodžijoje faktą, bet ir nurodyti aplinkybes. Pažymėtina, kad įstatymuose įtvirtintų reikalavimų ir draudimų laikymąsi kontroliuoja valstybės institucijos. Tabako kontrolės įstatyme nustatytų reikalavimų, draudimų laikymosi priežiūra yra šiame įstatyme nustatytų institucijų: Narkotikų, tabako ir alkoholio kontrolės departamento, Valstybinės vartotojų teisių apsaugos tarnybos, savivaldybių administracijos, policijos ir kitų valstybinės priežiūros ir teisėsaugos institucijų, prerogatyva. Administracinio nusižengimo fakto nustatymo, fiksavimo ar įrodymų rinkimo funkciją atlieka administracinio nusižengimo teiseną pradedantis, tyrimą atliekantis ir protokolus rašantis pareigūnas. Vadovaujantis 589 straipsnio 49 ir 82 punktais, tai atlikti pavesta atitinkamai policijos ir savivaldybių administracijų pareigūnams. Atsižvelgiant į tai, kad administracinių nusižengimų teiseną kyla iš pareigūnų, atliekančių įstatymų įgyvendinimo

kontrolę ar kitas teisės aktuose nustatytas funkcijas, identifikuotų teisės aktų pažeidimų, tokios funkcijos negali būti perleidžiamos tik asmenims, užfiksavusiems administracinio nusižengimo požymių turinčios veikos padarymą. Siūlomas teisinis reguliavimas (administracinių nusižengimų teiseną pradedama tik pagal to daugiabučio namo gyventojų pareiškimą) užkirstų kelią tiek policijos, tiek savivaldybių administracijų pareigūnams atlikti savo funkcijas, t. y. užfiksavus administracinio nusižengimo požymių turinčią veiką pradėti administracinio nusižengimo teiseną. Atsižvelgiant į pateiktus argumentus, siūlytina atsisakyti Projekto 2 straipsnyje dėstomo ANK 590 straipsnio pakeitimo.

7. Projekto 1 straipsnis tikslintinas teisės technikos aspektu. Atsižvelgiant į tai, kad ANK 492 straipsnio 3 dalis nėra keičiama, Projekto 1 straipsnio 2 dalyje nurodytina „Papildyti 492 straipsnį nauja 3 dalimi:“ ir iš naujos eilutės dėstyti naujos 3 dalies tekstas. Taip pat tikslintina Projekto 1 straipsnio 3 dalyje dėstoma pakeitimo esmė, atsisakant konstrukcijų „šio straipsnio“ ir „ir ją išdėstyti taip“.

8. Projekto 3 straipsnis, kuriame nustatomas įstatymo įsigaliojimas, derintinas su Įstatymo projekto Nr. XIII P-815(3) 4 straipsniu, nustatant vienodą abiejų įstatymų įsigaliojimo laiką.

Ministras Pirmininkas

Teisingumo ministras